

Parshat Vayikra: On Odors and Actions

Erin Leib • DC Beit Midrash • March 22, 2004

ויקרא א:ט

וקרבו וקרעו ירחץ במים והקטיר הכהן את־הכל המזבחה עלה אשה ריח־ניחוח ליהוה:

1. Leviticus 1:9

But its entrails and its legs shall he wash in water; and the priest shall burn all on the altar, to be a burnt sacrifice, an offering made by fire, of a pleasing odor [*reach nichoach*] to the Lord.

רש"י שם

ניחוח נחת רוח לפני. שאמרתי ונעשה רצוני.

2. Rashi ad loc.

Pleasing: [It is] pleasing/appeasing [*nachat ruach*] to me, as I said it and my will was done.

בראשית ח:כ-כב

כַּוְיָבוּ נֶחַם מְזַבַּח לַיהוָה וַיִּשָּׂח מִכָּל | הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ:
כַּא וַיִּרַח יְהוָה אֶת־רִיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא אֶסְף לְקַלֵּל עוֹד אֶת־הָאָדָמָה בְּעַבְוֹר
הָאָדָם כִּי יֵצֵר לִב הָאָדָם רָע מִנְעֻרָיו וְלֹא־אֶסְף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי בְּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי: כַּב עַד
כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זָרַע וְקָצִיר וְקָר וְחֹם וְקִיץ וְחֹרֶף וַיּוֹם וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ:

3. Genesis 8:20-22

20. And Noah built an altar to the Lord; and took of every clean beast, and of every clean bird, and offered burnt offerings on the altar.

21. And the Lord smelled the pleasing odor; and the Lord said in his heart, I will not again curse the ground any more for man's sake; for the imagination of man's heart is evil from his youth; nor will I again destroy every living thing, as I have done.

22. While the earth remains, seed time and harvest, and cold and heat, and summer and winter, and day and night shall not cease.

אבן עזרא בראשית ח:כא

הניחוח. מלשון מנוחה.

4. Ibn Ezra on Genesis 8:21

Pleasing: From the language of rest.

ישעיהו א:יא-יז

יֵא לְמַה־לִּי רַב־זִבְחֵיכֶם יֹאמֶר יְהוָה שְׁבַעְתִּי עֲלוֹת אֵילִים וְחֶלֶב מְרִיאִים וְדָם פְּרִים וְכִבְשִׁים וְעֲתוּדִים לֹא חִפְצָתִי: יב כִּי תֵבֵאוּ לְרָאוֹת פָּנַי מִי־בִקֵּשׁ זֹאת מִיְדֵיכֶם רִמָּס חֲצָרַי: יג לֹא תוֹסִיפוּ הִבִּיא מִנְחַת־שָׁוֵא קִטְרֹת תוֹעֵבָה הִיא לִי חֲדָשׁ וְשֶׁבֶת קָרָא מִקְרָא לֹא־אוּכַל אֲוֹ וְעֶצְרָה: יד חֲדָשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנֵאָה נִפְשֵׁי הָיוּ עָלַי לְטָרַח נִלְאִיתִי נְשֵׂא: טו וּבִפְרֹשְׁכֶם כְּפִיכֶם אֲעֲלִים עֵינַי מִכֶּם גַּם כִּי־תִרְבוּ תִפְלֵה אֵינְנִי שְׁמַע יְדֵיכֶם דְּמִים מְלֹאוּ: טז רַחֲצוּ הַזְכוּ הַסִּירוּ רַע מֵעֲלֵיכֶם מִנְגֵד עֵינַי חֲדְלוּ הֲרַע: יז לִמְדוּ הֵיטֵב דַּרְשׁוּ מִשְׁפָּט אֲשֶׁר־וּ חֲמוֹץ שִׁפְטוֹ יִתּוּם רִיבוֹ אֲלִמְנָה:

5. Isaiah 1:11-17

11. To what purpose is the multitude of your sacrifices to me? said the Lord; I am full of the burnt offerings of rams, and the fat of fed beasts; and I delight not in the blood of bulls, or of lambs, or of male goats.

12. When you come to appear before me, who has required this at your hand, to trample my courts?

13. Bring no more vain offerings; incense of abomination they are to me; as for new moons and sabbaths, and the calling of assemblies, I cannot bear iniquity along with solemn meeting.

14. Your new moons and your appointed feasts my soul hates; they are a trouble to me; I am weary of enduring them.

15. And when you stretch out your hands, I will hide my eyes from you; and, when you make many prayers, I will not hear; your hands are full of blood.

16. Wash yourselves, make yourselves clean; put away the evil of your doings from before my eyes; cease to do evil;

17. Learn to do well; seek judgment, relieve the oppressed, judge the orphan, plead for the widow.

שמואל א טו:כב

כב וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲחִפֵּץ לַיהוָה בְּעֲלוֹת זִבְחִים כְּשִׁמְעַ בְּקוֹל יְהוָה הֲנֵה שְׁמַע מִזִּבְח טוֹב לְהִקְשִׁיב מִחֶלֶב אֵילִים:

6. Samuel I 15:22

22. And Samuel said, Has the Lord as great delight in burnt offerings and sacrifices, as in obeying the voice of the Lord? Behold, to obey is better than sacrifice, and to listen better than the fat of rams.

מדרש רבה במדבר יג:טו-טז

בלולה בשמן זו התורה שצריכה לבלול במעשים טובים כההיא דתנינן "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון" הוי למנחה שאותה שעה הוא נושא נחת רוח ליוצרו בזמן שאדם עוסק בת"ת בתלמוד תורה והוא בעל מעשים טובים ושומר עצמו מן החטא.

7. Midrash Rabbah on Numbers 13:15-16

Mixed with oil: This refers to the Torah that must be mixed with good deeds, as it says in the Mishna, "Good is the learning of Torah with *derech erez* ('the ways of the world' or 'worldly occupation'), as exertion in both causes sin to be forgotten" (*Avot*, 2:2). This is true for the *mincha* sacrifice, for at that time one appeases [gives *nachat ruach* to] his Creator [which is to say,] one immerses oneself in the study of Torah and does good deeds, and guards oneself from sin.

ויקרא א:ג-ד

ג אִם־עֲלָה קִרְבְּנֶךָ מִן־הַבְּקָר זָכָר תִּמְמִים יִקְרִיבֶנּוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לְרִצְוֹ לִפְנֵי יְהוָה: ד וְסִמְךָ יָדוֹ עַל נְאֻשׁ הָעֲלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו:

8. Leviticus 1:3-4

3. If his offering is a burnt sacrifice of the herd, let him offer a male without blemish; he shall offer it of his own voluntary will at the door of the Tent of Meeting before the Lord.
4. And he shall lay his hand upon the head of the burnt offering; and it shall be accepted for him to make atonement for him.

חגיגה טז:

מיתבי: (ויקרא א) דבר אל בני

ישראל וסמך. בני ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכות. רבי יוסי ורבי (ישמעאל) (מסורת הש"ס. [שמעון]) אומרים: בנות ישראל סומכות רשות. אמר רבי יוסי: סח לי אבא אלעזר: פעם אחת היה לנו עגל של זבחי שלמים. והביאנוהו לעזרת נשים. וסמכו עליו נשים. לא מפני שסמיכה בנשים - אלא כדי לעשות נחת רוח לנשים

9. Chagigah 16b

An objection was raised: "Speak to the Israelite people.... And he shall lay [his hand upon the head of the burnt offering...]" Sons of Israel lay on their hands, but daughters of Israel do not. Rabbi Yose and Rabbi Ishmael [or Rabbi Shimon] say: The daughters of Israel lay on their hands optionally. Said Rabbi Yose: Abba Elazar told me: Once we had a calf which was a peace-sacrifice and we brought it to the women's court and they laid their hands upon it, not because the laying of the hands has to be done by women, but rather to appease [give *nachat ruach* to] women."

תוספות, שם

לעשות נחת רוח לנשים. וכגון שהיתה זבחה שלהן כשתא דומה לסמיכה להיו' צבטלים צפ"ק דקדושין (דף לא.) וצפ' צתרא דר"ה (דף לג.) פירש ר"י דנשים דידן אס' צאות לעשות מלות עשה שהזמן גרמא ולצרך עליהן אין ממחין זידס אע"ג דפטורות ולא מיקרי זרכה לצטלה וכן משמע מהכא ועוד פירשתי בהם (צ"ה) והארכתי: [וע"ע תוס' עירובין נז. ד"ה ידלמא כו]

10. Tosafot ad loc

To appease [give *nachat ruach* to] women: And since the [sacrificial] animal is theirs, this is like the laying of the hands due to owners ... Rabbeinu Yonah explained that women, also, if they come to do a time-bound mitzvah and make a blessing upon it, we do not withhold this from them even though they are exempt, and we do not call this a blessing in vain....

משנה אבות ג:יא-יג

ט רבי חנינא בן דוסא אומר, כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקימת. וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו, אין חכמתו מתקימת. הוא היה אומר, כל שמעשיו מרביו מחכמתו, חכמתו מתקימת. וכל שחכמתו מרבה ממעשיו, אין חכמתו מתקימת:
י הוא היה אומר, כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו. וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום נוחה הימנו. רבי דוסא בן הרקינס אומר, שנה של שחרית, נין של צהריים, ושיחת הילדים, ושיבת בתי כנסיות של עמי הארץ, מוציאו את האדם מן העולם:

11. Pirkei Avot 3:11-13

11: Rabbi Chaninah ben Dosa says: Anyone whose fear of sin takes priority over his wisdom, his wisdom will endure; but anyone whose wisdom takes priority over his fear of sin, his wisdom will not endure.

12: He used to say: Anyone whose good deeds exceed his wisdom, his wisdom will endure; but anyone whose wisdom exceeds his good deeds, his wisdom will not endure.

13: He used to say: If the spirit of one's fellows is pleased with him [*ruach ha'briot nocha*], the spirit of God is pleased with him [*ruach haMakom nocha*]; but if the spirit of one's fellows is not pleased with him, then the spirit of God is not pleased with him.